

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Artic. II. Quid debeat restitui ab inferente injuriam formalem, seu malæ fidei damnificatore, seu possessore?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

ARTICULUS II.

Quid debeat restitui ab inferente iniuriam formalem, seu mala fidei damnificatore seu possessore.

Resp. Id juxta supradicta æstimandum à quantitate tum juris, quod alter habet, tum damni, quod iniuste infertur; cui æquale reddi debet, nisi aliud de damnificanti mente & consensu rationabiliter præsumatur. *Vnde resolves.*

I. Si damnificatus habeat jus in re, in qua damnum est passus, restitutio ei facienda est in solidum: si autem tantum habeat jus ad rem, restitutio facienda est pro quantitate juris, consideratis circumstantiis: quia non debetur solidus valor rei, quæ expectabatur, cum tantum sit in spe, & multis modis possit impediri.

II. Qui in loco publico suæ civitatis, contra justam prohibitionem pascit, vel ligna cædit, non tenetur ad restitutionem, nisi communitati graviter nocuerit, v.g. stirpes incidendo, arbores ædificiis idoneas sternendo; quia rationabiliter præsumitur mens Reipub. non esse, suis membris usum publicorum rigidius prohibere, quam sub multa solvenda, casu quo deprehendantur.

III. Gravius tamen peccaret, & teneretur ad restitutionem, si quis pasceret in loco alicujus privati: etsi etiam hic præsumi aliquando possit de consensu domini, qui sæpè non intendit ut fiat restitutio, sed ut deprehensus pœnam luat.

IV. Qui venantur, vel piscantur in locis alteri
loca-

locatis, vel aliàs prohibitis, (saltem si ea conclusa, vel circumsepta non sunt) non peccare mortaliter nec teneri ad restitutionem, docet *Dian. ex Less. Dicast. & c. p. 9. t. 9. R. 39.* contra *Bon. & c.*

V. Etsi probabilius sit, & in praxi communiter tenendum, peccari mortaliter circa vectigalium fraudationem, ex eaque oriri obligationem restitutionis: non omnino tamen improbabiler id alii quidam negant, eo quod consuetudo interpretetur, non esse mentem legislatorum, ad aliud obligare, quàm ut deprehensi mulctentur, *vid. Navar. c. 23. Sa V. Gabella Bon. 9. 9. p. 1. num. 5. ex Navar. Fill. t. 28. num. 114, Less. Mol. d. 9. Diana p. 1, t. II. R. 38. & p. 2. t. 17. R. 28.* ubi ex *Caiet. Med. Sor. & c.* docet, non esse negandam absolutionem poenitenti, qui defraudavit gabellas, seu vectigalia imposita rebus iis, quæ emuntur non ad negotiationem, sed ad usus proprios, vel familiaræ, necessaria, v. g. pani, carnibus, piscibus, frumento, oleo & c.

VI. Cæterum ordinariè iniustus, seu malæ fidei damnificator aut possessor, tenetur non tantum restituere rem ablatam, & fructus perceptos (exceptis suis expensis, & industria) sed etiam sarcire damnum emergens, & luerum cessans: cum vere sit iniusta causa talium damnorum. Unde si dominus re sua retenta, per culturam vel negotiationem percepturus fuisset ex agro suo, aut pecunia centum florenos, & alter parum aut nihil debet is domino suo satisfacere pro centum illis florenis: quamvis communiter soleant domini plurimum remittere, si res componatur, *Lay. lib. 3. tr. 2. c. 4. num. 7.* VII. Si

VII. Si res aliena, dum iniuste detinetur, crescat, aut pretium eius augeatur; domino crescit, ac proinde id ei praestari debet, *vid. Laym, hic l. 3. §. 2. c. 4.*

VIII. Si res aliena, dum iniuste detinetur, pereat aut deterior fiat, idque casu, vel iusta hostium incursione, vel naturaliter, & certum sit apud dominum aequè peritura fuisse, non tenetur alter restituere: quia nihil novi detrimenti domino apud furem v. g. accidit quod non apud ipsum. Si vero non fuisset peritura apud dominum, vel saltem non nisi per injuriam, tunc injustus detentor adhuc tenetur ad restitutionem, licet sine sua culpa res perierit, *Laym. t. 2. 4. §. 2.*

IX. Si res aliena apud iniquum detentorem pereat, idque ipsius culpa, aut quia is absumpsit, alteri donavit, destruxit; &c. tunc etiam si domino relicta fuisset certo peritura, nihilominus tenetur pro ea Domino satisfacere ut est communis apud *Laym. l. c. Less. &c.*

X. Qui fingens se pauperem vel alium quam est, extorsit eleemosynam, non tenetur restituere, si parva fuit, qualis ostiatim mendicantibus datur: secus si fuit magna; tunc enim quia subintelligitur conditio hæc, (si pauper es) tenetur restituere secundum *Mol. danti*; secundum *Palaum* vel *danti*, vel aliis pauperibus. *v. Escob. t. 3. E. 2. c. 6. §. 109.*

XI. Qui in extrema necessitate consumpsit, quod ante acceperat commodatum, conductum, vel precarium, non tenetur restituere: quia nec ratione rei acceptæ cum ea nec in se, nec in pre-

pretio extet; nec ratione acceptionis, cum jure eam consumpserit; nec ratione contractus, cum hic non obliget, nisi re pereunte tua culpa, *Less. Hurt. Tur. Dia. p. 5. r. 8. R. 10.* Imò probabiliter ne quidem id, quod ante illam necessitatem eras furatus & in ea consumpsisti; quia furtum tibi non ademit jus, quod ad rem tali casu habebas. *Côn. Pala. Hurt. Dian. l. c. R. 8.* contra *Less. & Vasq.* sicut neque si in ipsa necessitate accepisses & consumpsisses. *Dian. l. c. R. 9. ex Azor & 6. aliis contra Less.*

ARTICULUS III.

An, & quid debeat restitui pro injuria illata corpori, v. g. per mutilationem, occisionem, &c.

Resp. Injustus occisor, mutilator in conscientia tenetur tantum restituere pro damnis bonorum fortunæ, quæ ex tali occisione, vulnere, &c. directè ab eo, causata sunt, juxta prudentis arbitrium: præcisè autem pro vita, membro, vel cicatrice, nihil tenetur restituere secundum rigorem, cum sint bona altioris ordinis, quæ pecunia æstimari non possint. Ita contra *Sotum Sylv. &c.* probat *Less. l. 2. c. 9. d. 23. vid. Laym. l. 3. r. 3.* Unde resolves.

I. Qui occidit ebrius alium, si ebrietas non fuit culpabilis & voluntaria, vel licet fuerit talis, si tamen homicidium vel non prævidit, vel diligentiam debitam adhibuit ad cayendum, non tene-